



Jesper: Den går måske i Information, men ikke på polit

Jensen, Henrik

Publication date:
2009

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Jensen, H. (2009). Jesper: Den går måske i Information, men ikke på polit.

Jesper: Den går måske i "Information", men ikke på polit

Henrik Jensen, Professor, PhD
Økonomisk Institut
Københavns Universitet

2. december, 2009

Offentliggjort på www.altandetlige.dk, 7. december, 2009

©2009, Henrik Jensen

Min medblogger Jesper Jespersen (JJ) har til dato præsenteret to indlæg her på altandetlige.dk. "[Keynes og den aktuelle krise](#)" (8. oktober) og "[Makroøkonomisk Metodologi](#)" (23. oktober). Førstnævnte har været publiceret i dagbladet [Information](#) under titlen "[Mester Keynes genkomst](#)" d. 25. september, mens sidstnævnte indlæg i en tidligere version optrådte samme sted d. 8. november 2007 som "[Samfundsøkonomisk uenighed](#)". Jeg går klart ind for genbrug, og begge af JJ's indlæg er så velskrevne, at de fortjener at blive genlæst af de, som måtte have overset dem, da Information jo ikke hører til blandt landets største dagblade. Mit indlæg vil således også til dels bygge på genbrug, idet jeg tager udgangspunkt i min kommentar til JJ's 2007 artikel, som blev bragt i Information d. 12. november 2007 under titlen "[Samfundsøkonomiske stråmænd](#)".¹ Deri kritiserer jeg JJ's måde at karikere moderne makroøkonomi på. Denne kritik vil jeg i lyset af JJ's to blogindlæg gentage og uddybe i dette indlæg.

Karikaturer er overdrivelser, og overdrivelser fremmer ofte forståelsen, hvorfor de kan være nyttige. Men JJ's karikaturer er så overdrevne og misvisende (og dermed rene [stråmænd](#)), at jeg af hensyn til økonomistuderende, som måtte have overset det i forbifarten, eller andre interesserede, føler det nødvendigt at kommentere på dem her. Jeg vil også argumentere for, at karikaturerne nok glider nemt og ubesværet ned hos rigtig mange af Informations læsere, hvorfor JJ's fremstillinger går nogenlunde smertefrit igennem dér. Men her på polit, der går den altså ikke.

JJ's samfundsøkonomiske stråmænd: En række af fejlopfattelser

JJ's udgangspunkt er, at mainstreamøkonomer ikke har kunnet forudse eller forklare den igangværende finanskrisen. Dette ses som udtryk for, at deres modeller er sat skakmat. Hovedårsagen er ifølge JJ, at disse modeller er generelle ligevægtsmodeller, hvor der blindt stoles på, at markedsmekanismerne alene fører til eksempelvis fuld beskæftigelse. Modellerne er matematisk funderede, og det er igennem matematiske beviser, at mainstreamøkonomerne fremkommer med deres anbefalinger (såsom "nødvendige arbejdsmarkedsreformer", som Arbejdsmarkedskommissionen tillod sig at foreslå for nylig, eller Velfærdskommissionens fremskrivninger med DREAM modellen). Disse anbefalinger tager iflg. JJ ikke udgangspunkt i, om modellerne har empirisk relevans.

Det er jo noget af et rædselsscenario, som heldigvis ikke har meget på sig i metodologisk forstand. Men dette bekymrer tilsyneladende ikke JJ, for der er hjælp at hente hos Keynes. Han stod for over

¹ Efterfølgende bragte JJ et gensvar, "[Mistænkelige økonomiske stråmand](#)" (18. november), som jeg kun fik mulighed for at kommentere på via [Informations hjemmeside](#). (I rækken af kommentarer kommer min kollega [Tobias Markeprand](#) i øvrigt også med en [kritisk kommentar til JJ](#).)

70 år siden overfor samme horde af markeds-hyldende økonomer, og fremkom derfor med sin General Theory, hvori bl.a. offentlig intervention tillægges en stor betydning for at opnå eksempelvis fuld beskæftigelse. Efter denne opkridtning af banen, foretager JJ noget af et modigt spring ud i en beskrivelse af, hvad der nu metodologisk adskiller økonomer. Det er tilsyneladende relativt nemt at afklare. Økonomer har siden Keynes' tid til min store overraskelse udviklet sig til basalt set to typer. Der er på den ene side "usikkerhedsøkonomer" som er forankret i virkeligheden (i indlægget i Information fra 2007, brugte JJ betegnelsen "kausal-økonomer"), og som i dag forbindes med såkaldt "kritisk realisme." Denne type opstod netop via Keynes' opgør mod de såkaldte "ligevægtsøkonomer", hvis ambition er (og her er det på sin plads at citere udførligt):

"... at udarbejde en matematisk makromodel med samme almene gyldighed for økonomi som Newtons planet-model er det for astronomien. De er overbeviste om den ideale markedsøkonomis grundlæggende stabilitet (...) Denne urværkslignende model designes så det økonomiske kredsløb kan beskrives ved en generel ligevægt, hvor efterspørgslen matcher udbuddet på alle markeder (...) Den bliver ikke gjort til genstand for en empirisk test." – Fra Jesper Jespersen, 2009, "[Makroøkonomisk Metodologi](http://www.altandetlige.dk)", www.altandetlige.dk

Her får læseren således i bedste valgkampsstil præsenteret to kandidater.² Og krydset er jo nemt at sætte. Hvilken læser kan i sin vildeste fantasi få sympati med en "ligevægtsøkonom"? Det er jo virkelighedsfjerne matematikere, som tror alting i økonomien virker perfekt. Men "usikkerhedsøkonomen/kausaløkonomen" er unægtelig en mere spiselig fætter. Han/hun er virkelighedsnær, tager usikkerhed alvorligt, er kritisk og også realistisk. Problemet er bare, at JJ anvender tricket med at opstille en stråmand for at vække sympati for den af de to typer økonomer, han holder med (at det så er uklart, hvad de egentlig gør, kan og vil, er problematisk, og jeg vender tilbage til det senere). Og anvendelser af stråmænd bør altid give anledning til at være på vagt. Dette gælder full force her. Alt, hvad JJ tilskriver denne type i ovennævnte citat (og andre dele af indlægget) stort set helt forkert. Om det skyldes en manglende viden om, hvad der er foregået i moderne international makroøkonomisk forskning i de sidste mange dekader, eller om det blot er for at sætte tingene på spidsen, skal jeg ikke kunne sige. Måske var det endda rigtigt for 70 år siden, men det er det ikke i dag, og derfor er det umuligt at sidde overhørigt.

Det er korrekt, når Jesper Jespersen skriver at "ligevægtsøkonomer" benytter matematik (lad mig nu for nemheds skyld blive ved med at anvende denne i øvrigt sære typebetegnelse). Dette er dog ikke ud fra en idé om dermed at kunne beskrive alting i verden som et urværk 40 år ud i fremtiden med astronomiens lovmæssighed. Det er for at have et koncist og let forståeligt sprog, som gør ens forudsætninger om økonomiens sammenhænge præcise og klokkeklare. Ganske som man i musik anvender små sorte symboler på hvidt papir (noder) for at præcisere lydmæssige sammenhænge (de samme noder kan jo godt spilles rædselsfuldt af nogle og sublimt af andre; men det har ikke fået musikverdenen til at fornægte dette universelle sprog). Det hævdes også, at den empiriske relevans ikke overvejes. Dette er et forkert udsagn. Alle matematisk funderede modeller vurderes naturligvis i forhold til deres evne til at beskrive den del af virkeligheden, de er konstrueret til. Moderne makroøkonomi er til orientering også en empirisk disciplin.

² Jeg er godt klar over, at JJ's indlæg ikke var/er tænkt som bidrag til nogen valgkamp, hvilket JJ syntes at tro i sit gensvar i Information, 18/11 2007. Ordet "valgkamp" var/er blot tænkt som en lille metafor.

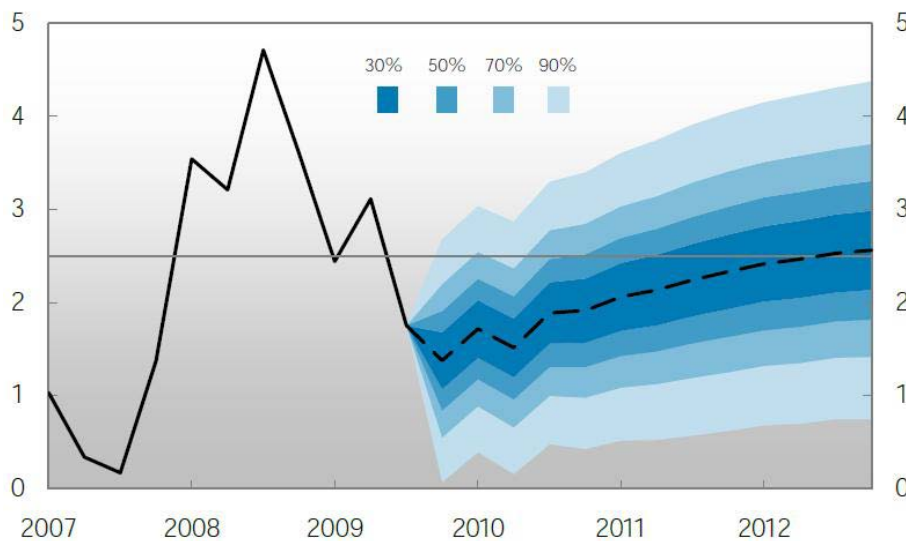
Hvad er værre, er at navnet på stråmanden, "ligevægtsøkonomen," er tildelt, fordi det hævdes, at denne antager at alle markeder er "i generel ligevægt", som for JJ reflekterer det forhold, at udbud er lig med efterspørgsel. Dette får jo med det samme en til at tro at disse økonomer ikke opererer med begreber som rationering og dermed f. eks. arbejdsløshed. Lad det være sagt krystalklart: Dette er nok den mest fejlagtige fremstilling af moderne makroteori, man kan forestille sig. Jeg håber fejlen bl.a. opstår, fordi ordet "ligevægt" lyder af noget "godt". Men når en "ligevægtsøkonom" taler om en ligevægt i en model, så er det blot et udtryk for en beskrivelse af modellens løsning for de variable, den nu beskæftiger sig med. Og det kan sagtens være en rigtig dårlig ligevægt karakteriseret ved arbejdsløshed, rationering på varemarkeder, lånebegrænsninger af fattige, ventelister på sygehusene, m.m.³ Ufattelig meget forskning har i de seneste mange, mange år fokuseret på at modellere det grus som er i de moderne økonomiers "maskineri" på en måde, så man gennem den økonomiske politik kan afhjælpe de negative konsekvenser. I den forbindelse er det interessant at læse, at JJ i sin doktorafhandling har "nyfortolket" ligevægtsbegrebet, med udgangspunkt i Keynes, således at det er en beskrivelse af en "stilstand" med f.eks. høj arbejdsløshed. Jamen, det er sådan økonomer har anvendt ordet ligevægt i overordentlig lang, lang tid; se f.eks. "ligevægtsøkonomen" Grandmonts (1977) oversigtsartikel, sektion 4.

Læseren får også at vide, at "ligevægtsøkonomen" ignorerer den usikkerhed, som udviklingen i verden uvægerligt er omfattet af. Intet kunne være mere forkert. Igen, ufattelig meget forskning handler om, at vurdere implikationerne for tilrettelæggelsen af den økonomiske politik, når man tager hensyn til usikkerhed i alskens dimensioner (usikkerhed om virkningen af selve politikken, usikkerhed om opfattelsen af politikken i økonomien, usikkerhed om fremtidige hændelser af enhver art). Hvis man gjorde sig det besvær eksempelvis at kigge på pengepolitiske rapporter fra eksempelvis Norge, Sverige og UK, vil man kunne se, hvordan man visuelt beskriver for læseren, at man 2-3 år ude i tiden ikke ved ret meget om, hvor økonomien er. Det er for usikkert. Lad mig tage Norge som eksempel, da det er en centralbank, som mest gennemgribende anvender moderne dynamiske stokastiske generelle ligevægtsmodeller ("DSGE" modeller) i deres konjunkturvalueringer (så i JJ's optik må Norges Bank repræsentere den arketypiske "ligevægtsøkonom"). Disse modeller er estimerede, og evalueres derfor selvfølgelig i relation til deres evner til at beskrive data.

En meget repræsentativ figur fra en pengepolitisk rapport fra Norges Bank er som følger (Norges Bank, 2009):

³ JJ skriver "Urværksmodellen er en matematisk konstruktion, der indeholder en stribe forudsætninger om virksomhedernes og husholdningerne adfærd (fuld forudseenhed) og markedsmæssig funktion (generel ligevægt)". Dette viser klart for mig, at JJ ukorrekt sætter lighedstegn mellem perfekte markeder og generel ligevægt. Det kan også bemærkes, at JJ heller ikke fremstiller forventningsdannelsen korrekt. Der er ikke fuld forudseenhed i stokastiske generelle ligevægtsmodeller. Der er i mange dimensioner antaget rationelle forventninger (og i andre antaget adfærd baseret på simple tommelfingerregler), men i en stokastisk model betyder rationelle forventninger, at der kun er fuld forudseenhed hvis variansen på alle chok er nul. (Misforståelsen om at rationelle forventninger er det samme som fuld forudseenhed, demonstreres også tidligere ved sætningen "under antagelse af rationelle forventninger (at fremtiden kendes)").

Figur 1.13c Anslag på KPI i referansebanen med usikkerhetsvifte.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2007 – 4. kv. 2012



Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Her ses det at man 3 år frem i tiden betragter inflationsudviklingen som meget usikker. Man tør kun komme med et probabilistisk statement: Med 90 % sikkerhed regner man ikke med, at inflationen om 3 år er hhv. over 4,5 % eller under 0,75 %. Norges Bank har et inflationsmål på 2,5 %, og da denne fremskrivning antager en politik i overensstemmelse med denne målsætning, er det ikke underligt at middelværdien på gættet er omkring 2,5 %. Men det kan regnes for fuldstændig sikkert, at man ikke rammer en inflation på præcis 2,5 %, og at man heller ikke selv regner med at gøre det.

JJ har en interessant pointe i relation til hans postulater om, at "ligevægtsøkonomer" ignorerer usikkerhed (en velkommen præcision som er med i det seneste blogindlæg, men ikke i Informationsartiklen, det er baseret på). Det er selve definitionen af konceptet usikkerhed. I beslutningsteori opererer man med to typer. Under den ene slags usikkerhed vurderes mulige fremtidige hændelser, men hvor alt er kendt om deres sandsynlighedsfordelinger og mulige udfaldsrum. Nogle betegner denne form for usikkerhed som "risiko". Den anden slags usikkerhed er den, hvor graden af imperfekt information øges, idet sandsynlighedsfordelingerne og de mulige udfaldsrum ikke kendes. Denne usikkerhed kaldes ofte "genuin" usikkerhed eller "Knightian uncertainty" efter Knight (1921).⁴ Det vil selvfølgelig være optimalt at kunne integrere denne type usikkerhed i makroøkonomiske modeller, men som en empirisk disciplin, må man forlade sig på de data man har. Og de beskriver fortiden, og dermed udfald i kendte udfaldsrum. Men det er en relevant kritik, at modeller som empirisk tager udgangspunkt i fortidens stokastik kan beskrive sammenhænge som muligvis bryder sammen, når en hændelse fra et hidtil ukendt udfaldsrum pludselig viser sig. Dette er essensen af Lucas (1976) kritik af makroøkonometriske modeller, som også gælder her. Den omfattende (mest mikroøkonomiske) litteratur om beslutningstagning under "Knightian uncertainty", er dog endnu ikke blevet integreret i makromodeller.⁵

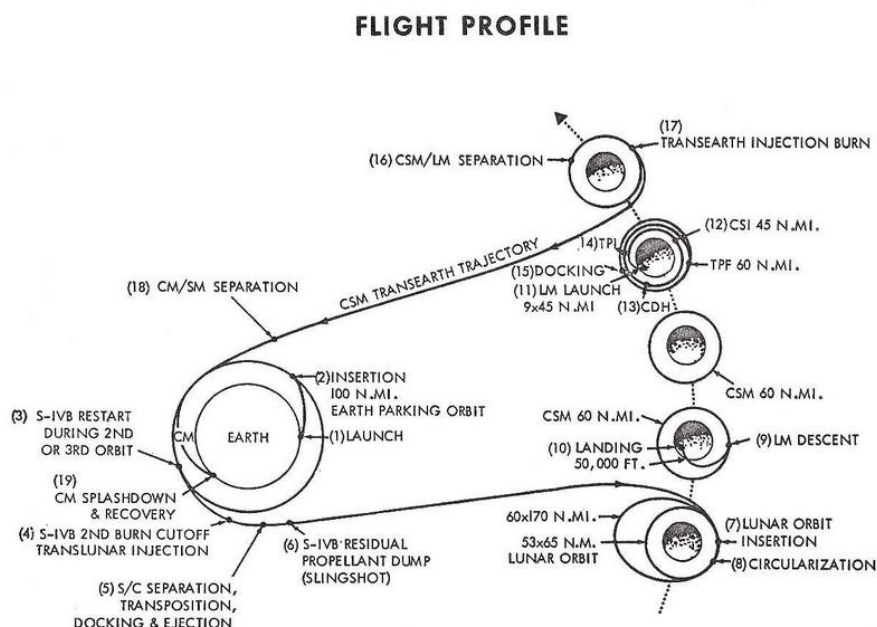
⁴ Keynes skrev om dette også i 1921, men af en eller anden grund er det mere Knight's navn der forbindes med dette.

⁵ JJ skriver at denne usikkerhed ikke kan modelleres matematisk. Dette er ikke korrekt. Se Dow og Ribeiro da Costa Werlang (1994) eller Schmeidler (1989) for eksempler. Jeg har cojones nok til at indrømme, at jeg ikke

Men i den makroøkonomiske state-of-the-art af i dag, er det ikke sådan, at man ignorerer den, eller ligefrem har bevidst valgt at blæse på den. Som det sås, rapporterer man i eksempelvis Norges Bank sine fremskrivninger med konfidensintervaller. Det udelukker ikke, at man også tænker på mere end observerbar stokastik. Men lad Norges Bank selv forklare det, så det burde være krystalklart at usikkerhed (hvordan man end definerer det) og empirisk relevans ikke er noget, denne samling af Norske ligevægtsøkonomer negligerer (igen er et langt citat på sin plads, og jeg håber det norske glider ned):

"Anslagene tar utgangspunkt i den informasjonen Norges Bank nå har om økonomien hjemme og ute, og Norges Banks syn på hvordan økonomien fungerer. Erfaringsmessig utsettes økonomien for forstyrrelser som gjør at utviklingen kan bli annerledes. Vurderingen av vår nære fortid og nåsituasjonen kan endre seg etter hvert som tiden går, og bedre statistikk blir tilgjengelig. Også økonomiens virkemåte vil kunne endre seg. Vi må derfor være forberedt på at utsiktene for renten kan endre seg over tid. Basert på de forstyrrelsene økonomien har vært utsatt for de siste 10-15 årene og Norges Banks syn på hvordan økonomien fungerer, har vi beregnet usikkerheten i anslagene for rente, kronekurs, inflasjon og produksjonsgap" – Fra Norges Bank (2005), s. 19.

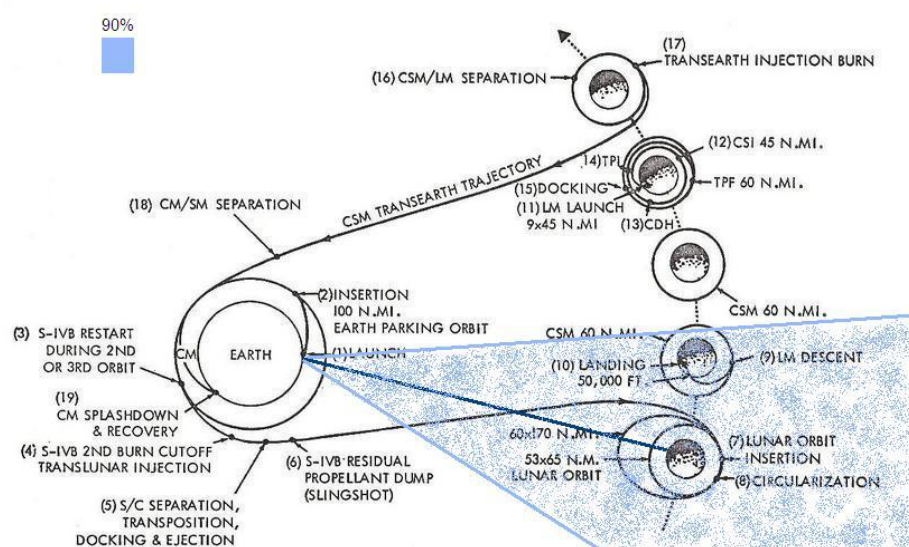
Det kan vel ikke siges meget klarere: "Også økonomiens virkemåte vil kunne endre sig". Og bemærk lige ordet "produksjonsgap". Man opererer med andre ord med at produktionen kan afvige fra den produktion, som ville opstå i den ideelle markedsøkonomi med fleksible priser. Så disse nordmænd ville nok heller ikke genkende noget i JJ's definition af en "ligevægtsøkonom". Og Newtons planet-model? Nej, helt ærligt. Den er der ikke meget af i moderne makro, som eksemplet med Norges Bank viser. Newtons planet-model og astronomiske love bliver brugt, hvor de skal: Til f.eks. månelandinger. Dem blev der som bekendt foretaget seks af mellem 1969 og 1972. Næste figur viser et typisk Apollofartøjs rute fra jorden til månen og tilbage igen (Kilde: [NASA](#)):



har tilstrækkelige evner og tid til at vurdere, om det er godt matematisk modelleret. Jeg konstaterer bare, at det kan gøres.

Her er der tale om en fremskrivning, som er tiltænkt at skulle virke som et urværk. Ellers risikerer man jo, at de stakkels astronauter omkommer. Med lidt hurtig introduktion af usikkerhed i denne figur, baseret på nogle nødtørftige beregninger (som bl.a. ignorerer rummets tredimensionalitet), vil jeg på en simpel måde anskueliggøre hvad der adskiller astronomer og økonomer (altså rigtige, empirisk funderede økonomer, ikke JJ's stråmænd). Usikkerheden i Norges Banks inflationsfremskrivning betyder, at de med 90% sikkerhed ikke rammer mere end 3 % ved siden af prisniveauet over den betragtede periode. En tur til månen er på mindst 365.000 km, så en 3 % fejl på den rejse vil betyde, at Apollo 11 højst vil flyve forbi sit mål med omkring 11.000 km. Så NASA ville, baseret på Norges empiriske inflationsusikkerhed, kunne sige, at Apollo med 90 % sikkerhed ikke rammer mere end plus-minus 11.000 km. forkert fra planlagt landingssted.⁶ Da månen har en diameter på knap 3.500 km, vil dette konfidensinterval sådan cirka se sådan ud:

Apollo tour planner med Norges Banks inflationsusikkerhed



Selvom Neil Armstrong og de andre astronauter var meget frygtløse, kunne dette billede nok forårsage mere svedige hænder, end de havde i forvejen (især da et for stort fejlskud ville betyde et farvel til jorden for evigt; med fuldstændig sikkerhed!). Heldigvis virker Newtons love bedre end økonomers: Apollo 11 landede blot [6 km fra det planlagte landingssted](#).

Jeg håber at have anskueliggjort, at JJ's karikatur af den moderne mainstream makroøkonom er en stråmand, som er så fjernt fra virkeligheden, at den ikke bør virke som et indirekte argument for det eneste alternativ: "usikkerhedsøkonomen", hvis gode egenskaber JJ søger at fremme. Men selv karikaturer, som i dette tilfælde reflekterer direkte usandheder, kan (desværre) godt virke i en debat, hvis læseren føler sig bekræftet i det slemme ved karikaturen, og således må søge trøst i det eneste præsenterede alternativ. Den argumentationsteknik går bare ikke i denne sammenhæng ved en uddannelsesinstitution for økonomer, men jeg forstår godt hvorfor den går i Information. Derom i næste afsnit.

⁶ Jah, beregningerne er fornærmende simplificerende for en astronom. Jeg beklager, og modtager gerne rettelser og eller præcisioner.

Dagbladet Information

Dagbladet Information startede under 2. verdenskrig som et [illegalt blad for den danske modstandsbevægelse](#). Om natten til befrielsen d. 5. maj 1945 besatte redaktionen ved en væbnet aktion det nazistiske dagblad "Fædrelandet", som havde til huse i Store Kongens Gade i København. Der ligger Information endnu, helt legalt og ubevæbnet. Avisen blev fra starten, og i mange år fremover, præget af redaktøren Børge Outze, som var avisens egentlige stifter. Han havde det grundlæggende princip, at avisen skulle "[forblive tro mod sin oprindelse som modstandsbevægelsens organ under besættelsen](#)". Derfor er avisen et sted hvor autoriteter sættes under granskning, og etablerede ideer og levevis gøres til genstand for kritik. Alt sammen under hensyntagen til, at avisen er helt uafhængig af nogen økonomiske interesser. Dette synes jeg er enormt respektabelt, men det kan fra tid til anden gøre læsningen en smule trættende fra en politisk synsvinkel, da der nogen gange er en overvægt af fokus på idéer og holdninger fra den venstreorienterede sfære. Det sidste er ikke noget jeg finder på, idet avisen selv erkender, at det ikke er helt skævt, at [karakterisere dens læsere som venstreorienterede \(og veluddannede\)](#). Men jeg tager det meget gerne med i købet, da avisen indeholder mængder af glimrende kulturstof, uddannelsesstof, udenrigsstof, og ikke mindst den daglige dosis af tegneserien [Doonesbury](#). Så jeg har været trofast abonnent i næsten 30 år.

Men. Og der er jo altid et men. Når det kommer til dækning af økonomiske problemstillinger, dér er Information mere anstrengende end på andre områder. Mange, rigtig mange, artikler hænger fast i forestillinger om, at verden er af lave på grund af egoistiske spekulanter, uduelige banker, griske bestyrelser, amoralske frihandelstænkere, arbejderfjendske arbejdsgivere, globaliseringsfreaks som vil udnytte u-lande, og så videre.⁷ Kort sagt bliver man præsenteret for den opfattelse, at de fleste vigtige økonomiske beslutninger rundt omkring i verden foretages af økonomer, som har Ronald Reagan, Margaret Thatcher og/eller Milton Friedman som deres helte; mindst. Kodeordet for en sådan person for tiden er i Information en "neoliberal økonom". Jeg har opgivet at finde ud af præcist, hvad det betyder, men der er ingen tvivl om, at det er noget meget, meget ubehageligt.⁸ Det er i hvert fald mindst en økonom, som frådende tror på de frie markeds kræfter som løsning på alt. Så ikke overraskende vil enhver kritik af en sådan djævel falde i god jord hos den gennemsnitlige læser af Information.

Og derfor er det nok på én måde strategisk klogt af JJ at præsentere moderne makroøkonom som en meget nær slægtning til den "neoliberale økonom". I hvert fald klogt, hvis man vil bekræfte læseren i dennes fordomme, og dermed nemt bringe læseren til at godtage JJ's verdensbillede. Så det er ikke overraskende at JJ skriver ofte i Information og udtaler sig ofte til avisen. Hans tilgang vil uvægerligt give pote. Men måske er strategien mindre klog, hvis målet er at præsentere sine synspunkter på en lærerig vis. Mange af de interessante aspekter ved diskussionen af Keynes (som JJ vel nok er den mest vidende person om i dette land), forplumres fuldstændigt af, at der skal bruges så meget plads

⁷ Ofte er det gennem elegante artikler indeholdende ganske mange fremmedord, og hvor skribenten ikke altid er uddannet økonom. Retfærdigvis skal det siges, at Information giver veluddannede økonomer som eksempelvis Dani Rodrick spalteplass. Som jeg siger: Det er en anstændig avis.

⁸ En søgning på Infomedia afslører, at der i de seneste to år forekommer 120 artikler i Information, hvor ordet "neoliberal" (eller variationer deraf) indgår. Vi kan tage turen mod højre: I samme tidsrum forekommer ordet i 79 artikler i Politiken, 25 artikler i Berlingske Tidende og i blot 21 artikler i Jyllands Posten (inkl. en af JJ). Læg dertil at Information har et antal sider, som er pænt mindre end gennemsnittet af de andre avisers. Så "neoliberalisme" er noget, der fylder relativt meget i Information!

på at stille stråmanden op til nedskydning. Det kan gå i Information, men ikke på polit. Her vil vi gerne blive klogere.

Og problemet med JJ's indlæg er, at man lærer ikke særlig meget om Keynes. Heller intet om, hvad han og kausal/usikkerhedsøkonomer egentlig kan bidrage med. Så måske gør han Informationslæseren (som jo er veluddannet!) en bjørnetjeneste. Joh, vi får at vide, at Keynes mente virkeligheden var vigtig, og at den var usikker, men det kan da ikke være det hele?⁹

Ethvert menneske har indset dette efter et par år på denne jord. Og enhver mainstreamøkonom, "ligevægtsøkonom", eller neoliberal økonom, arbejder faktisk med dette for øje!

Er det vejen frem at få ret?

JJ nævner som nævnt ikke meget om, hvad "usikkerhedsøkonomer" egentlig kan bidrage med. Og dette vil unægtelig være mere interessant at høre om, end at blive præsenteret for en række af mere eller ukorrekte beskrivelser af "ligevægtsøkonomer". Men vi får mod slutningen af hans sidste blogindlæg at vide, at en af ledetrådene i hans bog (og dermed "usikkerhedsøkonomernes"?) er Marshall's gamle udsagn om at "It is better to be vaguely right, than perfectly wrong".

Det er lidt fattigt, at det skal ende med, om man har ret eller ej. Medmindre man er professionel forecaster, kæmper lidt med selvtilliden, eller er meget ung, så burde man smide sådanne konkurrencemæssige aspekter over bord, og koncentrere sig om at blive klogere hele tiden. Det er vel især en luksus, som en offentlig ansat akademiker bør tillade sig. Om man har ret eller ej er flintrende ligegyldigt i sig selv; økonomi er ikke en olympisk disciplin. Og at få ret på en vag måde, må da være det værste. Hvad har man lært af det? Intet! Jeg vil da hellere tage fejl med fynd og klem, men samtidig have en solid forståelse for, hvorfor jeg tog fejl. Så er der endda en chance for, at jeg samtidig også er blevet klogere.

Referencer

Dow, K., S. Ribeiro da Costa Werlang, 1994, Nash Equilibrium under Knightian Uncertainty: Breaking Down Backward Induction, *Journal of Economic Theory* 64, 305–324.

Grandmont, J. M., 1977, Temporary General Equilibrium Theory, *Econometrica* 45, 535–572.

Lucas, R. E., Jr., 1976, Econometric Policy Evaluation, *Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy* 1, 19–46.

Knight, F., 1921, *Risk, Uncertainty and Profit*, Houghton Mifflin, Boston.

⁹ Og lad det være sagt med det samme, at jeg ikke synes svar som "[læs min bog](#)" er specielt tilfredsstillende. Ej heller svar som "[Havde HJ således været oprigtigt interesseret i at diskutere økonomisk metode, så skulle han være mødt op ved forsvaret.](#)" (Information, 18/11 2007; "HJ" - det er mig). A) Det må simpelthen være muligt at få et indblik i bogens indhold uden at skulle læse den fra A til Z. Jeg kan omvendt sagtens kaste 117 akademiske referencer i hovedet på JJ og sige "læs dem, så du kan forstå"; men det ville ærlig talt være lidt tyndt. B) Min oprigtige interesse skulle være tydeliggjort tilstrækkeligt ved, at jeg gider bruge tid på at kommentere tingene her og dér. Jeg hørte i øvrigt først om forsvaret gennem JJ's artikel i Information dagen før. Og jeg følte ikke, jeg havde tid til at gå til et forsvar af en doktorafhandling, som sandsynligvis lå udenfor mit fagområde (det fremgik nemlig ikke i Information, hvad graden skulle opnås i, og der er ikke mere nogen, som bliver doktorer i økonomi i den verden, jeg kender til).

Norges Bank, 2005, Inflasjonsrapport 3/2005, Norges Bank.

Norges Bank, 2009, Pengepolitisk rapport 3/09, Norges Bank.

Schmeidler, D., 1989, Subjective Probability and Expected Utility without Additivity, *Econometrica* 57, 571–587.